Συμπεριληπτική εκπαίδευση - διαφοροποιημένη διδασκαλία

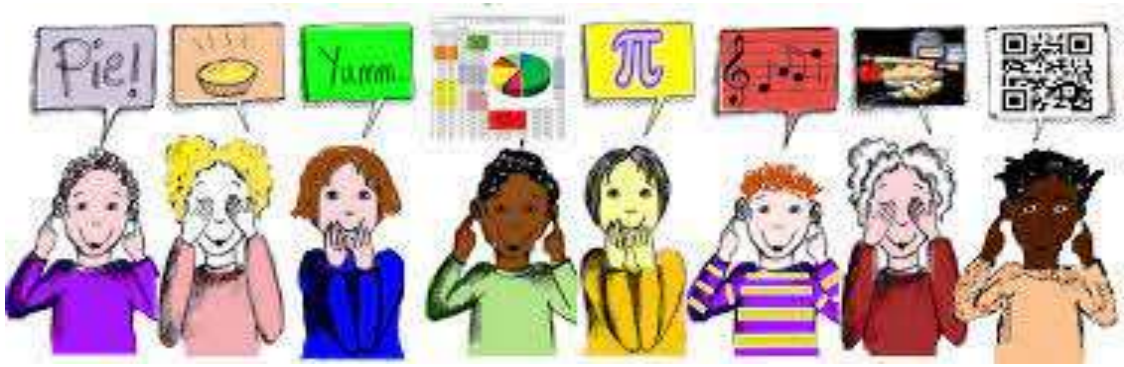

2ο ΠΕΚΕΣ Κεντρικής Μακεδονίας:
Επιμορφωτής: Σ.Ε.Ε. Π.Ε. 70 Παπαδόπουλος Πάρης

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Think-Tac-Toe με θέμα την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

Δημιουργήστε μία αφίσα για να παρουσιάσετε την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.	Φτιάξτε μία συλλογή με ποιήματα για την ημέρα της γης.	Δημιουργήστε ένα διόραμα (τρισδιάστατη παρουσίαση) ενός ιδανικού περιβάλλοντος στον τόπο σας.
Πρόβλεψε τι θα μπορούσε να συμβεί εάν δεν υπήρχε ανακύκλωση.		Γράψτε ένα γράμμα σε ένα φίλο σας για τον πείσετε για την αξία της ανακύκλωσης.
Γράψτε ένα άρθρο σε μια εφημερίδα σχετικά με το πότε και το γιατί ξεκίνησε η Ημέρα για το Περιβάλλον.	Σκέψου έναν τρόπο εξοικονόμησης ενέργειας και δοκίμασέ τον στο σπίτι. Κατέγραψε τις ενέργειές σου για πέντε ημέρες.	Καταγράψτε τα αντικείμενα που πετάτε καθημερινά. Επιλέξτε ένα από αυτά, όπως κουτιά από γάλα, πλαστικές σακούλες κλπ. και δημιουργήστε έναν οδηγό για άλλες χρήσεις.

Μοιράζομαι αναδεικνύω

https://padlet.com/ekpalaga10/jzlat5t20ff2e3iu

Παραδοχές;

- Η μάθηση είναι μια παθητική διαδικασία;
- Όλοι/ες οι μαθητές/τριες είναι ίδιοι/ες;
- Η μάθηση είναι αποκλειστικά γνωστική διαδικασία;
- Είναι θετικό, οι μαθητές να εκπαιδεύονται στο να σκέφτονται πώς μαθαίνουν;

Φιλοσοφία

Χαρακτηριστικά

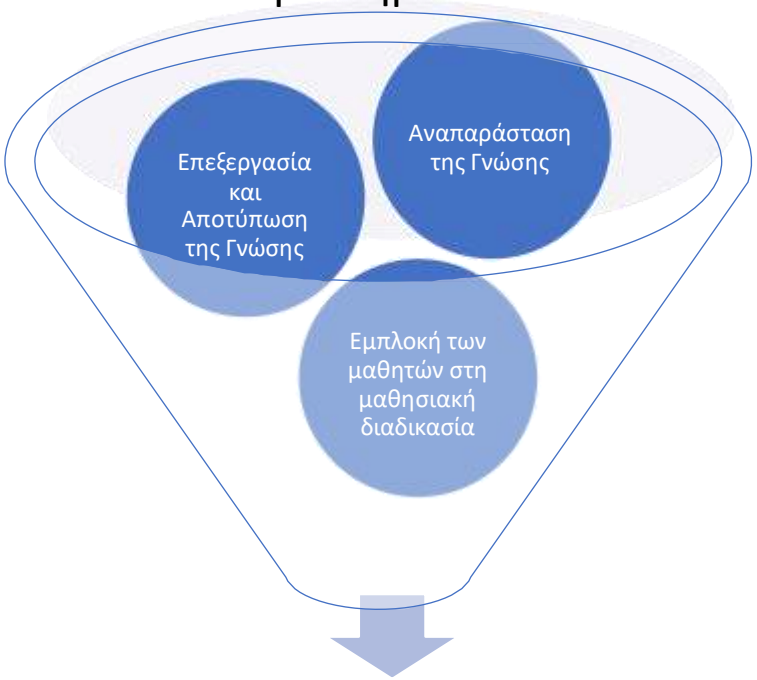

Καθολικός Σχεδιασμός (Universal Design)

Ισότιμη Πρόσβαση

Ο Εκπαιδευτικός

χρησιμοποιεί ποικιλία εκπαιδευτικού υλικού και

μεθόδων διδασκαλίας κατά τη μαθησιακή διαδικασία

προκειμένου να έχουν

πρόσβαση όλοι οι μαθητές ανάλογα με τις

διαφορετικές ανάγκες τους

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Περιλαμβάνει τις προσπάθειες των εκπαιδευτικών να ανταποκριθούν στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών τους στην τάξη με στόχο την επίτευξη της καλύτερης μαθησιακής εμπειρίας.

Επιτρέπει στους μαθητές να οικειοποιηθούν την ευθύνη της μάθησής τους και προσφέρει ευκαιρίες για ενεργητική και συνεργατική μάθηση.

Δημιουργεί μια κοινότητα μάθησης.

Τα 5 δομικά στοιχεία και οι 5 αρχές που διέπουν τη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

(α) Μαθησιακό περιβάλλον

Ένα περιβάλλον που ενθαρρύνει και υποστηρίζει τη μάθηση

(β) ΑΠΣ και διδακτικοί στόχοι

Ποιότητα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα

(γ) Αξιολόγηση

Αξιολόγηση που καθοδηγεί τη διδασκαλία και μάθηση

(δ) Διδασκαλία

Διδασκαλία που ανταποκρίνεται στη διαφορετικότητα των μαθητών

(ε) συντονισμός και διαχείριση της τάξης

Καθοδήγηση μαθητών και οργάνωση της τάξης

Βασικά συστατικά μίας αποτελεσματικής ΔΔ: Μαθησιακό Περιβάλλον

Βασικά συστατικά μιας αποτελεσματικής ΔΔ: Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών

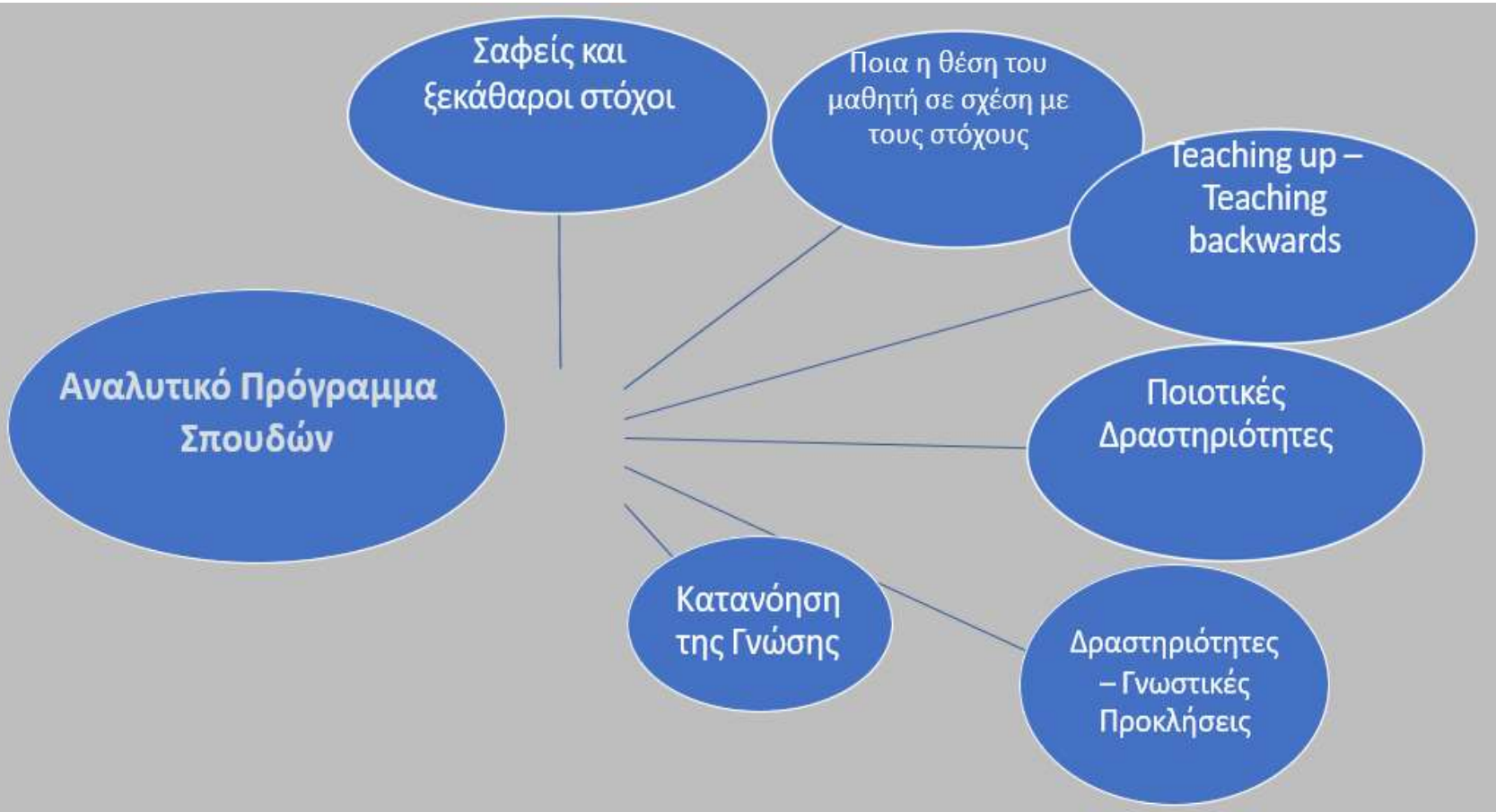

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
ΕΣΠΑ 2014-2020

Βασικά συστατικά μιας αποτελεσματικής ΔΔ: Αξιολόγηση

ΑΡΧΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Συζήτηση
- Άτυπη Δοκιμασία
- Σταθμισμένη Δοκιμασία
- Παρατήρηση
- Λίστες καταγραφής

ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Καθημερινές δραστηριότητες-ασκήσεις
- Δυναμική αξιολόγηση
- Περιγραφικές ρουμπρίκες
- Ποιοτική ανάλυση λαθών
- Κάρτες εξόδου
- Ατομικοί φάκελοι «portfolio»

ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Άτυπες δοκιμασίες
- Τελικά προϊόντα
- Αυθεντική Αξιολόγηση

Βασικά συστατικά μιας αποτελεσματικής ΔΔ:
Περιεχόμενο Διδασκαλίας – 2 βασικοί άξονες Διαφοροποίησης

Μαθητής

Στο αναλυτικό πρόγραμμα και τη διδασκαλία

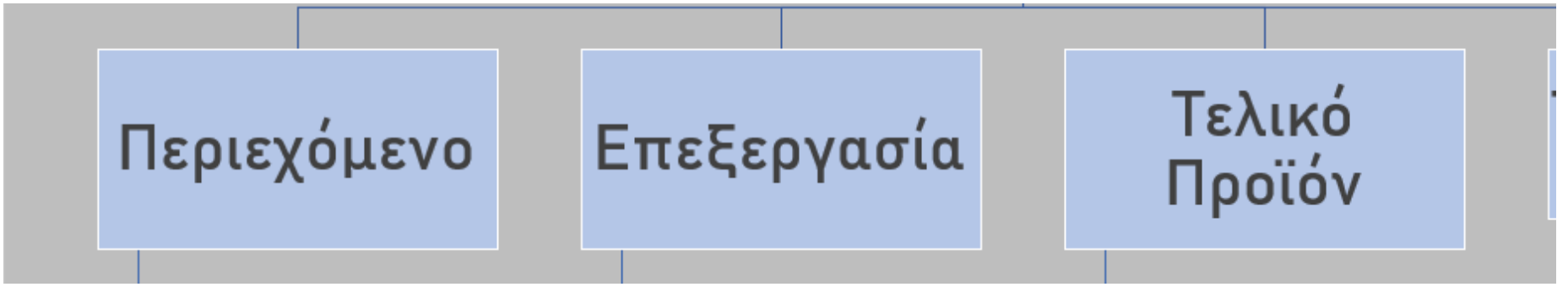

Περιεχόμενο της Δ.Δ.

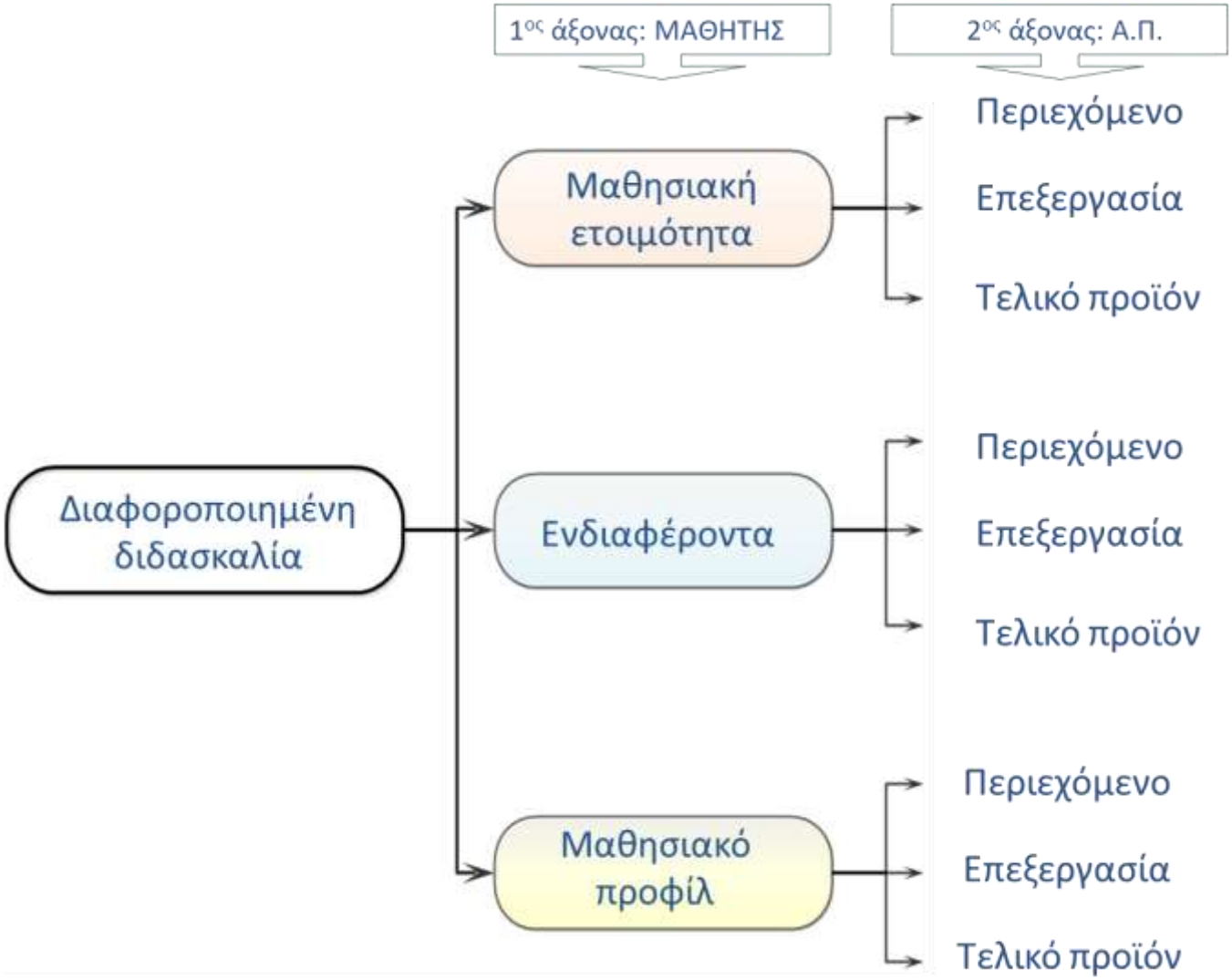

1ος Αξονας - Μαθητής

Δεν ταυτίζεται με τις έμφυτες ικανότητες του μαθητή. Αντανακλά τις γνώσεις του και τις δεξιότητες στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο και σε συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα ή δεξιότητα.

1. Μαθησιακό στυλ
Αναφέρεται σε προσωπικούς ή περιβαλλοντικούς παράγοντες που διευκολύνουν τη μάθηση.

2. Τύποι νοημοσύνης

Σχ.5: Οι τύποι πολλαπλής νοημοσύνης του Gardner (1983).
Πηγή: https://www.institutelearning.com/resources/articles/multiple-intelligences

3. Τις πολιτισμικές προτιμήσεις

4. Τις μαθησιακές προτιμήσεις με βάση το φύλο

2ος Άξονας -ΑΠΣ

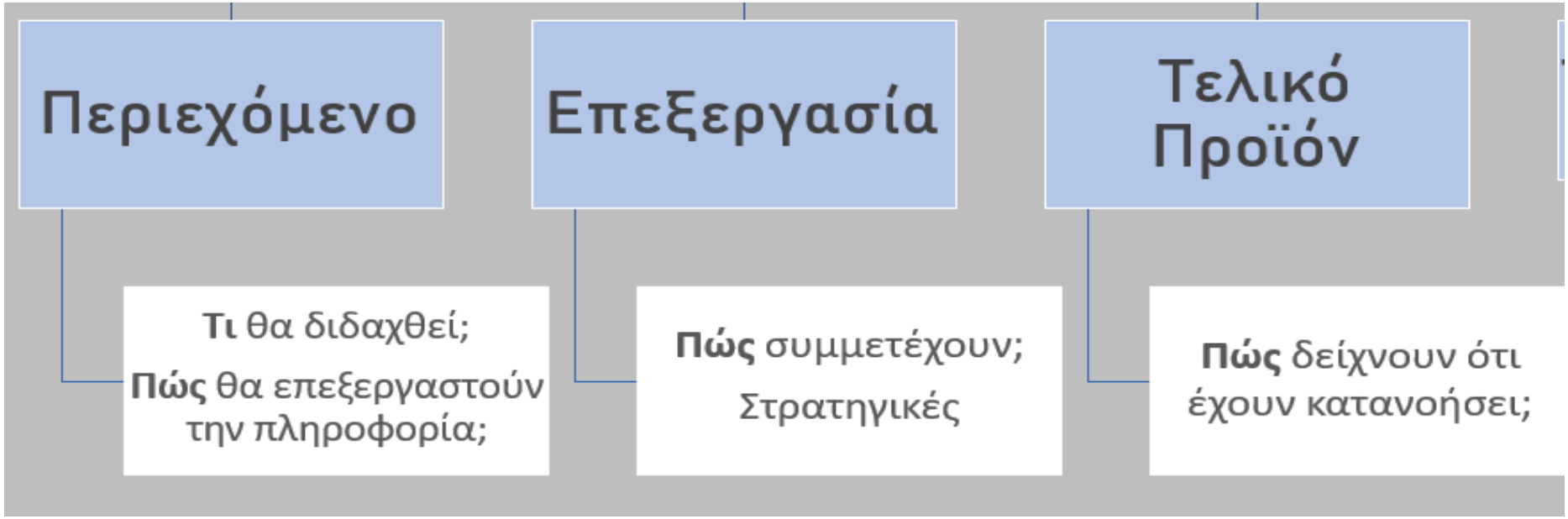

Τι πρέπει να μάθουν και με ποιον τρόπο

λ.χ. διαφορετικές ομάδες εργασίας ασχολούνται με διαφορετικές πτυχές ενός θέματος, μιας έννοιας, ενός γνωστικού αντικειμένου

Δραστηριότητες - Στρατηγικές

λ.χ. εναλλακτικές δραστηριότητες με αξιοποίηση διαφορετικών εργαλείων, επιλογή τρόπου εργασίας (οπτικό, ακουστικό, κιναισθητικό)

Εργασίες διαβαθμισμένης δυσκολίας

λ.χ. παρουσιάζουν με φωτογραφία, γραφή, δραματοποίηση, σχεδιάγραμμα κτλ

Παράδειγμα

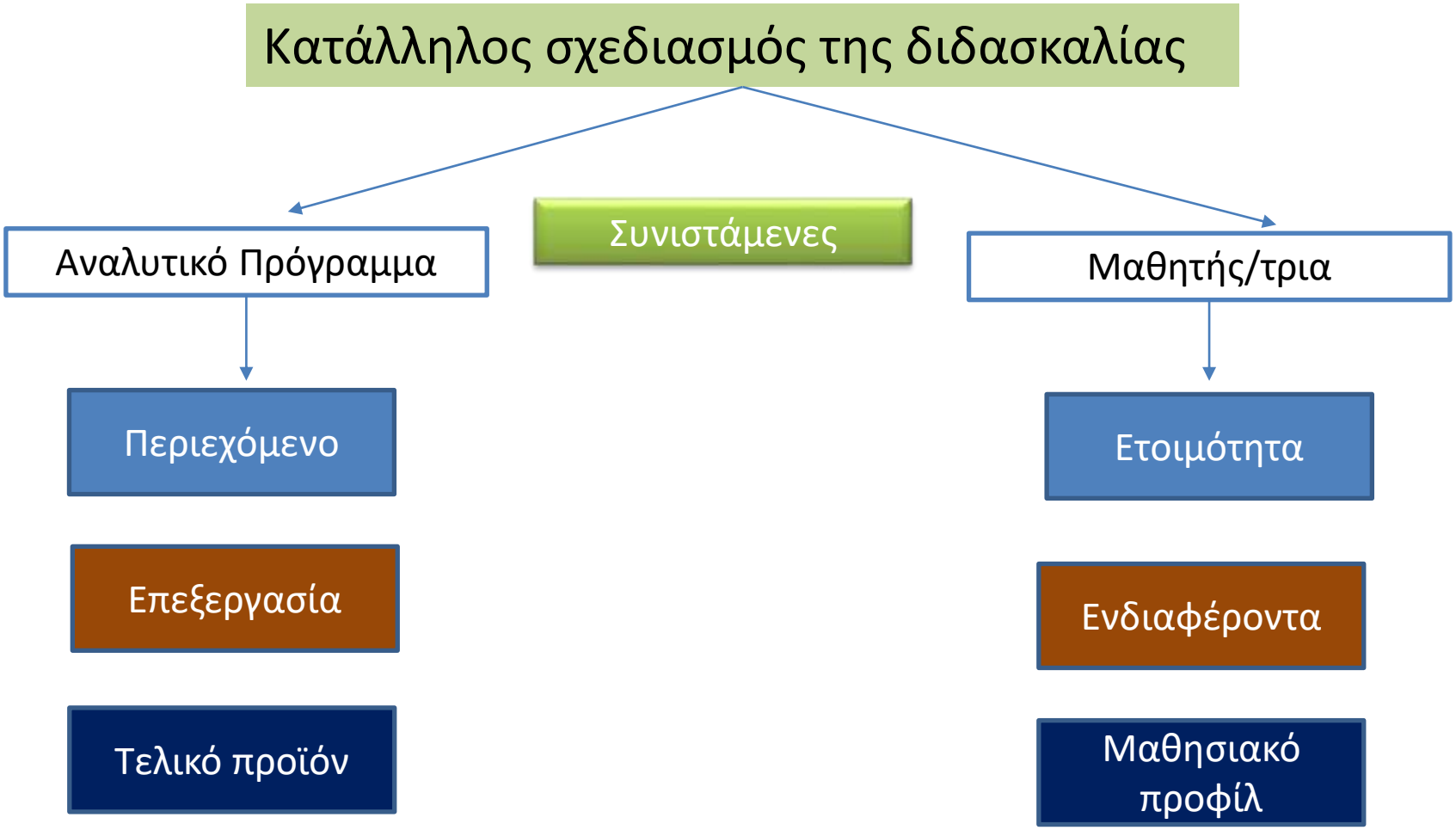
Κατάλληλος σχεδιασμός της διδασκαλίας
Αναλυτικό Πρόγραμμα
Συνιστάμενες
Μαθητής/τρια
Περιεχόμενο
Επεξεργασία
Τελικό προϊόν
Ετοιμότητα
Ενδιαφέροντα
Μαθησιακό προφίλ

Θεωρητικές παραδοχές

Η μεγάλη ανομοιογένεια των σύγχρονων σχολικών τάξεων καθιστά αναγκαία τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, η οποία προσαρμόζεται στις μαθησιακές δυνατότητες και ανάγκες όλων των μαθητών. Θεωρητικοί της εκπαίδευσης διαπιστώνουν ότι χωρίς διαφοροποίηση της μάθησης, το ανομοιογενές σημερινό σχολείο θα κινδύνευε να γίνει αντιδημοκρατικό, βαθαίνοντας τις προϋπάρχουσες κοινωνικο-μορφωτικές διαφορές. Από την άλλη, η πλήρης διαφοροποίηση θα σήμαινε την απώλεια των κοινών αναφορών, τη διάλυση των πλαισίων και, ενδεχομένως, μια νέα χαοτική κατάσταση, παρόμοια με εκείνη της μηδενικής διαφοροποίησης.

Σενάριο

Εκπαιδευτικός, που υπηρετεί σε ιδιαίτερα ανομοιογενές σχολείο, δε διαφοροποιεί τη διδασκαλία του, επικαλούμενος ότι η **κάλυψη μιας κοινής** για όλους ύλης θα ισοσταθμίσει τις διαφορές.

Άλλος συνάδελφός του στο διπλανό τμήμα κάνει το αντιδιαμετρικά αντίθετο: ετοιμάζει πολλές κατηγορίες κειμένων, εκπαιδευτικού υλικού, μεθόδων και ασκήσεων, για να καλύψει όλες τις περιπτώσεις.

Και οι δύο διαπιστώνουν κάποια στιγμή ότι δεν ελέγχουν την πορεία της μάθησης των μαθητών τους, αλλά ούτε και το τεταμένο κοινωνικό κλίμα των τάξεών τους.

Τι θα τους λέγατε;

Οι αγώνες κάλυψης της ύλης δε είναι φιλικοί προς τον εγκέφαλο

Έχω τόση ύλη να καλύψω

David Sousa, 2012

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία εν αρχή!

Γνώση των αναγκών του μαθητή

Συνεχής αξιολόγηση της μαθησιακής ετοιμότητας, των ενδιαφερόντων και του μαθησιακού προφίλ των μαθητών

Ανταπόκριση μέσω διαφοροποίησης της διδασκαλίας

Χρήση ποικίλων στρατηγικών και μέσων για να διαφοροποιηθεί το περιεχόμενο, η διαδικασία, το τελικό προϊόν της μάθησης καθώς και το μαθησιακό περιβάλλον

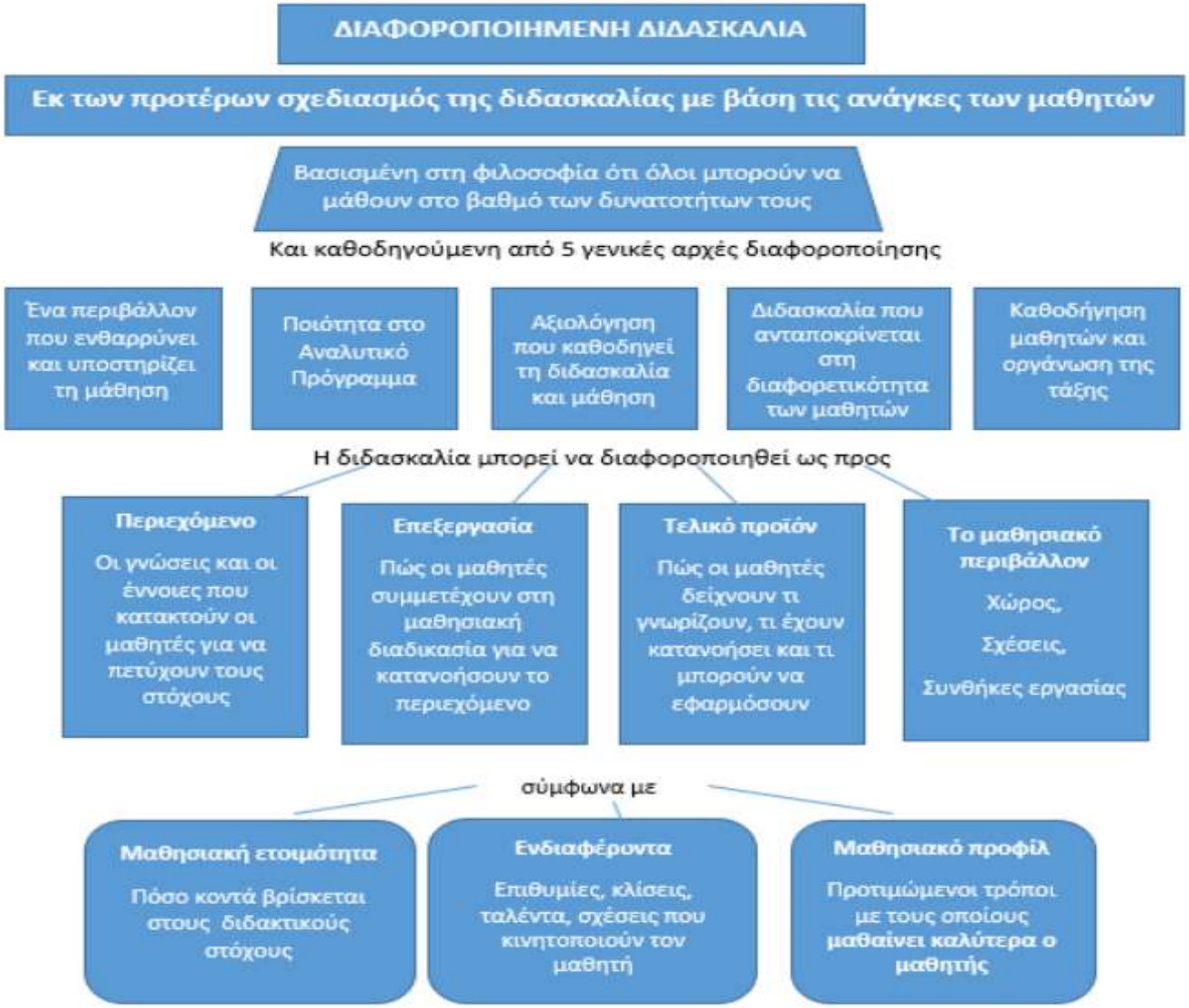

με τη χρήση ποικίλων τεχνικών, όπως:

κέντρα μάθησης · μαθησιακά συμβόλαια · RAFTs · γραφικοί οργανωτές · φθίνουσα καθοδήγηση · δραστηριότητες διαβαθμισμένης δυσκολίας · προσωπική έρευνα · διδασκαλία σε μικρές ομάδες Tic-Tac-Toe · σύνθετη διδασκαλία · πολλαπλοί τρόποι έκφρασης

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Τι είναι	Τι δεν είναι
Η εργασία όλων πάνω **στους ίδιους μαθησιακούς στόχους** με ποικίλους τρόπους και κοινά κριτήρια επιτυχίας, αλλά με διαφορετική υποστήριξη ή σε διαφορετικό επίπεδο επεξεργασίας.	Η εργασία των μαθητών/τριών σε διαφορετικούς μαθησιακούς στόχους με διαφορετικά κριτήρια επιτυχίας .
Η διδασκαλία με βάση ενδιαφέρουσες μαθησιακές δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί με βάση τη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και τη μαθησιακή προτίμηση των μαθητών/τριών.	Η αξιοποίηση απλώς εύκολων ασκήσεων για μαθητές και μαθήτριες χαμηλής επίδοσης και δύσκολων ασκήσεων για μαθητές/τριες υψηλής επίδοσης.
Ο κατάλληλος σχεδιασμός πολλαπλών μαθησιακών επιλογών που ανταποκρίνονται κάθε φορά στις ανάγκες των μαθητών.	Η απόλυτη ελευθερία επιλογής από τους μαθητές και τις μαθήτριες σχετικά με το πώς θα εργαστούν.
Ευέλικτη ομαδοποίηση που επιτρέπει στους μαθητές να δουλέψουν σε ομάδες που αλλάζουν, με διαφορετικούς συμμαθητές τους με το ίδιο ή διαφορετικό επίπεδο ετοιμότητας ή τα ίδια ή διαφορετικά ενδιαφέροντα.	Η εγκλωβισμός των μαθητών/τριών σε διακριτές και σταθερές ομάδες με βάση τις ικανότητές του.

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Τι είναι	Τι δεν είναι
Η λειτουργία της τάξης με βάση **ρουτίνες, διαδικασίες και συμφωνίες** μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών.	Τάξεις θορυβώδεις και χαοτικές.
Η επίγνωση των μαθητών/τριών για τη μαθησιακή τους ταυτότητα, η οποία διευκολύνει την **αυτορρύθμιση της μάθησης** τους.	Η ανάληψη όλης της ευθύνης για τη μάθηση και η λήψη όλων των αποφάσεων από τους εκπαιδευτικούς.

Διαφοροποιημένη διδασκαλία

Είναι η ανταπόκριση στις ανάγκες όλων των μαθητών

καθοδηγείται από γενικές αρχές

Οργάνωση μαθησιακών στόχων (Αναλυτικά προγράμματα)

Ευέλικτη ομαδοποίηση

Συνεχής αξιολόγηση

Οργάνωση μαθησιακών στόχων

- Αναλυτικό πρόγραμμα και μαθησιακοί στόχοι
- Σχεδιασμός «Ξεκινώντας από το τέλος»
- Επικέντρωση σε βασικές έννοιες (big ideas)
- Αξιοποίηση της οργάνωσης «Γνώσεις – Έννοιες – Δεξιότητες»
- Αξιοποίηση ταξινομιών μάθησης

Γνωρίζω – **Κ**ατανοώ – **Κ**άνω (Heacox, 2002)

Πρόκειται για προσέγγιση του
ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΑΘΟΥΝ οι μαθητές

Α) Αξιοποιεί τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος

Β) Αναγνωρίζει την ύπαρξη διαφορετικού περιεχόμενου:

- Τις γνώσεις
- Την κατανόηση
- Τις δεξιότητες

Γνωρίζω: Τι περιλαμβάνει

Συνήθως αφορούν πράγματα που θέλουμε να θυμούνται οι μαθητές

- Ορισμοί
- Γεγονότα
- Λεξιλόγιο
- Ημερομηνίες
- Κανόνες
- Πρόσωπα-ονόματα
- Τοποθεσίες

Κατανοώ : τι περιλαμβάνει

- Συνήθως ορίζονται με μια πρόταση «πρέπει να κατανοήσουν ότι…»
- Έννοιες - Γενικεύσιμες αρχές (Big ideas)
- Υποστηρίζονται με Βασικές Ερωτήσεις

Κάνω: Τι περιλαμβάνει

- Γράφονται συνήθως με βάση μια ταξινομία
- Εκφράζονται αρχίζοντας με ένα ρήμα: περιγράψτε, αναλύστε, συγκρίνετε κλπ)
- Δίνεται έμφαση σε εκείνες τις δεξιότητες που μπορούν να εφαρμοστούν και πέρα από το συγκεκριμένο μάθημα
- Περιλαμβάνουν και κριτική σκέψη (π.χ. περίληψη, πρόβλεψη, ταξινόμηση)
- Βασικές Δεξιότητες

Ταξινομία Bloom

Ευέλικτη ομαδοποίηση

- Επιτρέπει στους μαθητές να εργασθούν κατάλληλα ενώ αποφεύγεται η «ετικετοποίηση» της ικανότητας του μαθητή ως μια στατική κατάσταση.

- Η άμπωτη και η παλίρροια εμπειριών

- Άτομο-Μικρή Ομάδα-Ολόκληρη Ομάδα-Μικρή Ομάδα-Άτομο

Υλοποίηση ευέλικτης ομαδοποίησης

- Ολόκληρη η τάξη ή η μισή τάξη
- Μικρές ομάδες
- Ζευγάρια και τριάδες
- Ατομική μελέτη
- Καθοδήγηση έναν προς έναν μαζί με έναν ενήλικα
- Δραστηριότητες στις οποίες οι μαθητές επιστρέφουν μετά από εργασία σε μικρές ομάδες
- Βασικές θεματικές μάθησης ή σταθμούς μάθησης, μέσω των οποίων οι μαθητές εναλλάσσονται σε μικρές ομάδες ή ατομικά.

Οργάνωση ομαδοποίησης

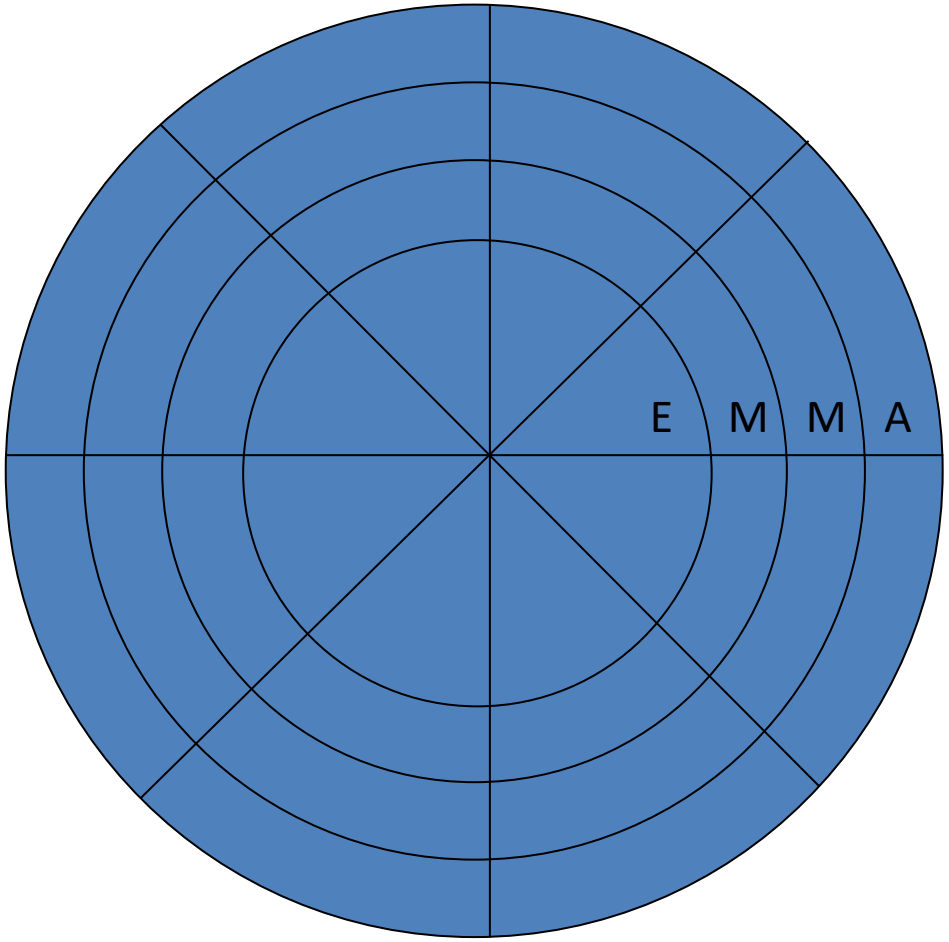

Α είναι οι αρχάριοι μαθητές

Μ είναι οι μαθητές μέσου επιπέδου

Ε είναι οι μαθητές με επιδόσεις

Διαρκής Αξιολόγηση

- Εκ των προτέρων σχεδιασμός με βάση τις ανάγκες των μαθητών
- Συλλογή πληροφοριών από διαφορετικές πηγές (π.χ. οικογένεια, τον ίδιο τον μαθητή,

τους άλλους εκπαιδευτικούς) με διάφορα μέσα (π.χ. παρατήρηση, αυτοαξιολόγηση κλπ) σχετικά με τη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και το μαθησιακό προφίλ

- Πρωτόκολλο σχεδιασμού Ενότητας ΔΔ
- Πρωτόκολλο Αξιολόγησης Ετοιμότητας
- Πρωτόκολλο Αξιολόγησης Ενδιαφερόντων
- Πρωτόκολλο Αξιολόγησης Μαθησιακής Προτίμησης/ Μαθησιακού Προφίλ
- Πρωτόκολλο συγκεντρωτικής καταγραφής της μαθησιακής προτίμησης
- Ρουμπρίκες Περιγραφικής Αξιολόγησης
- Πρωτόκολλο Αναστοχασμού Διδασκαλίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΠΑ 2014-2020

Πρωτόκολλο σχεδιασμού Ενότητας ΔΔ

Πρωτόκολλο σχεδιασμού ενότητας διαφοροποιημένης διδασκαλίας

Γνωστικό αντικείμενο: *(π.χ. Μαθηματικά)*	**Τάξη:** *(π.χ. νήπια)*
Ενότητα/Κεφάλαιο	*Συμπληρώστε τον τίτλο της ενότητας/κεφαλαίου*
Αριθμός μαθημάτων/ χρόνος	*Σε πόσα μαθήματα ολοκληρώνεται η ενότητα και πόσες διδακτικές ώρες θα χρειαστούν; (π.χ. 3 μαθήματα, 3 διδακτικές ώρες)*
Στόχοι	
Με ποιον τρόπο συνδέεται η παρούσα διδακτική πρόταση με το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ;	
Γνώση	*Τι θέλετε οι μαθητές/τριες να γνωρίζουν; (πρόσωπα, γεγονότα, ημερομηνίες, λεξιλόγιο, ορισμοί κλπ).*
Κατανόηση	*Τι θέλετε οι μαθητές/τριες να κατανοούν; (έννοια, βασική ιδέα, γενική αρχή κλπ).*
Δεξιότητα	*Τι θέλετε οι μαθητές/τριες να μπορούν να κάνουν; (να συγκρίνουν, να αναλύουν, να κάνουν περίληψη, να ταξινομούν κλπ).*
Προαπαιτούμενες γνώσεις/δεξιότητες	
Ποιες γνώσεις/δεξιότητες είναι απαραίτητες για τη συμμετοχή των μαθητών στη διδασκαλία; Εάν κάποιοι από τους μαθητές δεν τις έχουν κατακτήσει, ποιες προσαρμογές είναι απαραίτητες; (υποστηρικτικό υλικό, επαναδιδασκαλία, υποστήριξη από συνομήλικο κλπ)	
Ερωτήσεις-κλειδιά για τη διδασκαλία	
Σε ποια βασικά ερωτήματα και έννοιες εστιάζει η διδασκαλία; Οι πυρηνικές γνώσεις αφορούν έννοιες, βασικές/γενικεύσιμες αρχές, οι οποίες μπορεί να έχουν εφαρμογή σε διαφορετικά πλαίσια.	
Ομαδοποίηση	
Πως υλοποιείται η ευέλικτη ομαδοποίηση;	

Πρωτόκολλο Αξιολόγησης Ετοιμότητας

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Γλώσσα- Γραπτός λόγος και γραφή

Αναλυτική κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων

Όνομα μαθητη/τριας:				Ηλικία:		
Χρονική περίοδος παρατήρησης:						
Τα κόμικς ως είδος γραπτού λόγου		**Πάντοτε**	**Συχνά**	**Μερικές φορές**	**Σπάνια**	**Ποτέ**
1	Αναγνωρίζει τα βασικά τυπογραφικά στοιχεία των κόμικς • Καρέ/comic strip (διαδοχικές εικόνες) • Σύννεφα ομιλίας • Λεζάντα					
2	Αναγνωρίζουν τα διαλογικά μέρη από τα μη διαλογικά;					
3	Αναγνωρίζουν επαναλαμβανόμενες λέξεις π.χ. ΩΧ , ΒΟΗΘΕΙΑ, ΓΕΙΑ που είχαν επεξεργαστεί στο σενάριο;					
4	Κατανοούν πως το ηχητικό εφέ στα κόμικς είναι το συννεφάκι με αιχμές					
5	Μπορούν να συνθέσουν μία αφηγηματική αλληλουχία σε 3 καρέ					

Πρωτόκολλο Αξιολόγησης Ενδιαφερόντων

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

Πρωτόκολλο αξιολόγησης ενδιαφερόντων

ΟΝΟΜΑ:

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΑΞΗ:

ΜΑΘΗΜΑ:

Συμπλήρωσε τις ακόλουθες προτάσεις:

1. Στον ελεύθερο χρόνο του προτιμάει να .....
2. Αυτό που του/της αρέσει στο σχολείο είναι .....
3. Αυτό που δε του/της αρέσει στο σχολείο είναι ....
4. Όταν βγαίνει βόλτα, επιθυμεί να πηγαίνει.....
5. Η αγαπημένη του/της δραστηριότητα/χόμπι είναι .....
6. Χρησιμοποιεί τον Η/Υ για .....
7. Το μεγαλύτερο όνειρό του/της είναι .....
8. Το επάγγελμα που θα ήθελε να ακολουθήσει, στο μέλλον, είναι.....
9. Στον ελεύθερό του/της χρόνο του/της αρέσει να ασχολείται με.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΠΑ 2014-2020

Πρωτόκολλο Αξιολόγησης Μαθησιακής Προτίμησης

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ

ΟΝΟΜΑ:

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΑΞΗ:

ΜΑΘΗΜΑ:

Βάλτε ένα V σε όποια απάντηση τον/την εκφράζει καλύτερα. Η λίστα με τα περισσότερα V δείχνει πως του/της αρέσει μαθαίνει καλύτερα.

Λίστα 1-Οπτικό Στυλ μάθησης	
10. Τείνει να λαμβάνει σημειώσεις κατά τη διάρκεια λεκτικών συζητήσεων / διαλέξεων για να τις επανεξετάσει αργότερα	
11. Καταλαβαίνει εύκολα και ακολουθώ τις οδηγίες στους χάρτες	
12. Θυμάται καλύτερα γράφοντας τα πράγματα αρκετές φορές ή ζωγραφίζοντας εικόνες ή κάνοντας σχεδιαγράμματα.	
13. Τα οπτικά βοηθήματα (εικόνες, φυλλάδια, χάρτες, διαγράμματα, σχεδιαγράμματα) διευκολύνουν τη μάθηση του/της.	
14. Μετά το σχολείο, του/της αρέσει να διαβάζει τα σχολικά βιβλία.	
15. Μπορεί εύκολα να ακολουθήσει γραπτές οδηγίες.	
16. Κάνει εικόνα στο μυαλό του/της, όσα διαβάζει σε μια ιστορία.	
17. Συνήθως ακολουθεί γραπτές οδηγίες καλύτερα από τις προφορικές.	
18. Προτιμάει να διαβάζει για κάποιο θέμα, παρά να ακούει για αυτό.	
Λίστα 2-Ακουστικό Στυλ μάθησης	
10. Λέει δυνατά/φωναχτά μια λέξη, όταν προσπαθεί να τη συλλαβίσει.	
11. Απομνημονεύει κάτι εύκολα, όταν το επαναλαμβάνει δυνατά.	
12. Του/της αρέσει να ακούει τους ανθρώπους να μιλούν σε ραδιοφωνικές εκπομπές, ηχογραφήσεις κ.λπ.	
13. Οι διαλέξεις κερδίζουν την προσοχή του/της.	
14. Όταν αναθέτω μια εργασία, του/της αρέσει να έχει προφορικές οδηγίες για το πώς να την ολοκληρώσει.	
15. Ακολουθεί τις προφορικές οδηγίες καλύτερα από τις γραπτές.	
16. Συχνά προτιμάει να ακούει ένα βιβλίο από την ανάγνωση ενός παραμυθιού.	
17. Όταν διαβάζει κάτι, του/της αρέσει να ακούει μουσική, γιατί συγκεντρώνεται καλύτερα.	
18. Θυμάται καλύτερα μια νέα έννοια, όταν τη λέει προφορικά.	
Λίστα 3-Κιναισθητικό Στυλ μάθησης	
10. Είναι καλός/ή να συναρμολογεί πράγματα (πάζλ, κατασκευές).	
11. Λατρεύει τη μάθηση μέσω πρακτικής εμπειρίας.	
12. Του/της αρέσει να μαθαίνει κάνοντας πειράματα στο εργαστήριο.	

Γράψε:

4. **Ποια λίστα είχε τα περισσότερα V** .....
5. **Ποια λίστα είχε τα λιγότερα V** .....
6. **Υπάρχουν λίστες με τον ίδιο αριθμό V** .....

Διάβασε τι σημαίνει το αποτέλεσμα:

Οπτικό Στυλ μάθησης	Οι εικόνες τον/την βοηθούν να μαθαίνει πιο εύκολα. Η οπτικοποίηση της πληροφορίας τον/την βοηθά να οργανώνει τις σκέψεις του/της και να θυμάται καλύτερα. Σκέφτεται κάνοντας εικόνες στο μυαλό του/της αυτό που μελετά
Ακουστικό Στυλ μάθησης	Του/της αρέσει να σκέφτεται φωναχτά Η μουσική σε βοηθάει στη μελέτη Μαθαίνει καλύτερα, όταν ακούει κάτι περισσότερο από μία φορά
Κιναισθητικό Στυλ μάθησης	Τον/την βοηθά να χρησιμοποιεί το σώμα του/της, τα χέρια του/της για να μαθαίνει. Το γράψιμο, η σχεδίαση τον/την βοηθούν να θυμάται καλύτερα κάτι σημαντικό. Του/της αρέσει να παρουσιάζει αυτό που έμαθε (κατασκευή, σχεδιάγραμμα)
Λίστες με τον ίδιο αριθμό V Πολυαισθητηριακό Στυλ μάθησης	Χρησιμοποιεί ποικιλία τρόπων για να μαθαίνει. Ανάλογα με το μαθησιακό περιβάλλον μπορείτε να επιλέξετε ποιο στυλ μάθησης θα εφαρμόσετε για να προσεγγίσετε τη νέα γνώση, ή να την παρουσιάσετε

Πρωτόκολλο Αξιολόγησης Μαθησιακής Προτίμησης

Πρωτόκολλο συγκεντρωτικής καταγραφής της μαθησιακής προτίμησης

ΤΑΞΗ:

Μαθησιακή προτίμηση							
ΜΑΘΗΤΗΣ	Γλωσσική	Οπτικοχωρική	Λογομαθηματική	Μουσική	Κιναισθητική	Ομαδική εργασία	Ατομική εργασία
Α							
Β							
Γ							
Δ							
Ε							
ΣΤ							

Ρουμπρίκες Αξιολόγησης

4.2.1 Περιγραφική αξιολόγηση στη Γλώσσα

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: Τμήμα:

ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ	**Περιεχόμενο**	Κατανοεί πλήρως το περιεχόμενο. Διακρίνει τα κύρια από τα δευτερεύοντα σημεία και αναγνωρίζει τον τρόπο οργάνωσης του λόγου και τις προθέσεις του πομπού.	Προσεγγίζει με σχετική ακρίβεια το περιεχόμενο. Συλλαμβάνει σε γενικές γραμμές τα κύρια και δευτερεύοντα σημεία, τον τρόπο οργάνωσης του λόγου και τις προθέσεις του πομπού.	Κατανοεί με καθοδήγηση το περιεχόμενο. Εξάγει μόνο την κεντρική ιδέα του κειμένου. Συλλαμβάνει αποσπασματικά τον τρόπο οργάνωσης του λόγου και τις προθέσεις του πομπού.	Αναγνωρίζει μόνο τα προφανή και βασικά νοήματα. Δυσκολεύεται να διακρίνει τον τρόπο οργάνωσης του λόγου και τις προθέσεις του πομπού.
	Ύφος	Αντιλαμβάνεται το ύφος και τα εκφραστικά μέσα (κυριολεξία και μεταφορά, χιούμορ, ειρωνεία, υπαινιγμός κ.λπ.)	Αντιλαμβάνεται ικανοποιητικά το ύφος και τα εκφραστικά μέσα (κυριολεξία και μεταφορά, χιούμορ, ειρωνεία, υπαινιγμός κ.λπ.)	Αντιλαμβάνεται με καθοδήγηση το ύφος και τα εκφραστικά μέσα του λόγου (κυριολεξία και μεταφορά, χιούμορ, ειρωνεία, υπαινιγμός)	Αναγνωρίζει πολύ λίγα εκφραστικά μέσα (κυριολεξία και μεταφορά, χιούμορ,
	Κριτική	Αξιολογεί πλήρως τις πληροφορίες και θέτει σε κριτικό έλεγχο τα επιχειρήματα.	Αξιολογεί επαρκώς τις πληροφορίες και θέτει σε κριτικό έλεγχο τα επιχειρήματα	Αντιμετωπίζει προβλήματα στην αξιολόγηση των πληροφοριών και στον κριτικό έλεγχο των επιχειρημάτων.	Διατυπώνει απλώς τη συμφωνία/διαφωνία με τις απόψεις του πομπού, χωρίς να αξιολογεί τις πληροφορίες και να θέτει σε κριτικό έλεγχο τα επιχειρήματα

Ρουμπρίκες Αξιολόγησης

4.2.2 Περιγραφική αξιολόγηση για την επίτευξη των στόχων

Επίπεδο επίτευξης μαθησιακών στόχων	Γενικά Κριτήρια για την επίτευξη των στόχων			
	Κατανόηση	**Ακρίβεια**	**Αυτονομία**	**Χρήση/Εφαρμογή**
+ (Ανεπαρκής επίτευξη)	Αδυναμία κατανόησης των εννοιών. Σοβαρές ελλείψεις στην κατάκτηση της δεξιότητας Δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσει ό, τι έχει μάθει και δεν μπορεί να το αναπτύξει περαιτέρω.	Λανθασμένα αποτελέσματα, πολλά λάθη που προκαλούνται από έλλειψη κατανόησης	Εξαρτάται πολύ από τη βοήθεια του/της δασκάλου/ας.	Αδυνατεί να χρησιμοποιήσει τις δεξιότητες σε ένα γενικό πεδίο ή σε μια απλουστευμένη κατάσταση.
++ (Μερική επίτευξη)	Μερική κατανόηση. Κενά στην απόκτηση της δεξιότητας. Οι δεξιότητες πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω και να ασκηθεί για την καλή γνώση της δεξιότητας.	Πολλά λάθη, που συχνά οφείλονται στην έλλειψη κατανόησης.	Συνήθως εργάζεται υπό την καθοδήγηση του/της δασκάλου/ας ή άλλων συμμαθητών/τριών.	Ικανός/ή να χρησιμοποιήσει περιορισμένα τη δεξιότητα σε απλές ή τρέχουσες καταστάσεις.
+++ (Ικανοποιητική επίτευξη)	Καλή κατανόηση. Μερικά κενά παραμένουν. Υπάρχει περιθώριο προόδου στην απόκτηση της δεξιότητας.	Σπάνια λάθη που προκαλούνται από απροσεξία, ή παρανόηση.	Εργάζεται σχεδόν με αυτόνομο τρόπο. Μερικές φορές χρειάζεται ενθάρρυνση.	Δείχνει αυτοπεποίθηση στην εφαρμογή της δεξιότητας. Χρήση των αποκτηθέντων στρατηγικών.
++++ (Πλήρης επίτευξη)	Εξαιρετική κατανόηση. Υψηλό επίπεδο απόκτησης της δεξιότητας.	Σωστά αποτελέσματα. Σπάνια λάθη.	Εργάζεται με αυτονομία, δείχνοντας	Εφαρμόζει τη δεξιότητα σε διαφορετικές καταστάσεις

Πρωτόκολλο Αξιολόγησης

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Μαθηματικά Δημιουργία κοινού έργου κινούμενου σχεδίου

Κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων συνεργασίας ζευγαριών εργασίας

Όνομα μαθητη/τριας:			**Ηλικία:**	…….
Χρονική περίοδος παρατήρησης:				
1	**Συνεργασία μέσα στην ομάδα**	Ακούει πάντα την ιδέα του/της συμμαθητή/τριας	Ακούει κάποιες φορές την ιδέα του/της συμμαθητή/τριας	Δεν ακούει την ιδέα του /της συμμαθητή/τριας
2	**Συνεργατική χρήση εξοπλισμού Φωτογραφική μηχανή**	Μοιράζεται πάντα σε ίσο αριθμό λήψης φωτογραφιών τη μηχανή	Μοιράζεται μετά από επέμβαση του /της εκπαιδευτικού τη ψηφιακή μηχανή	Δεν μοιράζεται τη ψηφιακή μηχανή
3	**Επίλυση συγκρούσεων**	Δεν διαπληκτίζεται και προτείνει πάντα λύσεις	Διαπληκτίζεται κάποιες φορές αλλά προσπαθεί να επιλύσει τη σύγκρουση	Διαπληκτίζεται συνεχώς και δεν αναζητά λύσεις επίλυσης σύγκρουσης
4	**Παρουσίαση του κοινού έργου εργασίας**	Παρουσιάζει πάντα σε ίσο χρόνο με τον/την συμμαθητή/τρια του χωρίς να χρειαστεί η παρέμβαση του/της εκπαιδευτικού	Παρουσιάζει την κοινή εργασία αλλά κάποιες φορές «κλέβει» τον χρόνο του/της συμμαθητή/τριας του/της	Παρουσιάζει πάντα μόνος του διακόπτοντας και παρεμποδίζοντας τον/την συμμαθητή/τρια του/της

Πρωτόκολλο Αναστοχασμού Διδασκαλίας

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

		Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα
1.	Ο σχεδιασμός μου επιτρέπει την ανάπτυξη της μάθησης;					
2.	Ο σχεδιασμός μου εξυπηρετεί τα διαφορετικά στάδια ανάπτυξης και τις δυνατότητες των μαθητών;					
3.	Εφαρμόζω ποικιλία δραστηριοτήτων στην τάξη;					
4.	Δημιουργείται ένα μαθησιακό περιβάλλον που ευνοεί την εκμάθηση και προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών;					
5.	Επιβραβεύω τους μαθητές για τα επιτεύγματα και τη δουλειά που έκαναν;					
6.	Κάνω σωστή διαχείριση συμπεριφοράς μαθητών;					
7.	Δημιουργώ θετική σχέση με τους μαθητές;					
8.	Ενθαρρύνω τη δημιουργική αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών;					
9.	Κάνω αποτελεσματική οργάνωση του περιβάλλοντος για μάθηση;					
10.	Αναγνωρίζω την προηγούμενη γνώση και τις δεξιότητες των μαθητών;					
11.	Κάνω χρήση των εμπειριών των μαθητών κατά τη διάρκεια του μαθήματος, για να ενθαρρύνω την ανακάλυψη της γνώσης;					
12.	Κάνω σωστή διαχείριση του χρόνου;					
13.	Προσαρμόζω τη ροή του μαθήματος και την ταχύτητα σύμφωνα με την πρόοδο των μαθητών;					

Στρατηγικές & Μέσα ΔΔ απλής προετοιμασίας

Στρατηγικές	Μέσα
Χρήση διαβαθμισμένων δραστηριοτήτων	Ημερολόγιο Μάθησης
Προσεγγίσεις από το όλο στο μέρος και από το μέρος στο όλο	Καθοδηγούμενες σημειώσεις
Επαναδιδασκαλία δεξιοτήτων	Κάρτες απάντησης/Κάρτες ναι-όχι (Thumb)
Χρήση ποικιλίας υλικών	Κάρτες εισόδου /εξόδου
Αξιοποίηση διαφορετικών προτιμήσεων (Gardner)	Λίστα με λέξεις κλειδιά πριν τη διδασκαλία
Αξιοποίηση ερωτημάτων παιχνιδιού (Games to practice)	Λίστες ελέγχου
Αξιοποίηση παιχνιδιού	Μνημονοκάρτες
Βιντεοσκοπημένο και ηχογραφημένο υλικό	Παιχνίδι ρόλων
Διδασκαλία πάνω στην ώρα	
Εμπλουτισμός περιεχομένου	
Εννοιολογική χαρτογράφηση	
Εξερευνήσεις με βάση τα ενδιαφέροντα	
Επικέντρωση σε βασικές έννοιες	

Στρατηγικές ΔΔ

Γνωρίζω Κατανοώ Κάνω (KUD)	Απλής Προετοιμασίας
Επικέντρωση σε βασικές έννοιες (Big Ideas)	Απλής Προετοιμασίας
Σχεδιασμός δραστηριοτήτων με βάση την ταξινομία Bloom	Απλής Προετοιμασίας
Εξερευνήσεις με ενδιαφέρον (Explorations by interest)	Απλής Προετοιμασίας
Μάθηση βασισμένη στην έρευνα	Απλής Προετοιμασίας
Μάθηση βασισμένη στην επίλυση προβλήματος	Απλής Προετοιμασίας
Αξιολόγηση	Απλής Προετοιμασίας
Δυνατότητα επιλογής τελικού προϊόντος	Απλής Προετοιμασίας
Προσαρμογή ρυθμού εργασίας	Απλής Προετοιμασίας

Στρατηγικές & Μέσα ΔΔ σύνθετης προετοιμασίας

Ξεκινώντας από το τέλος (backward planning)	Σκαλωσιά (Scaffolding)
Σχεδιασμός με βάση τα ενδιαφέροντα	Χρήση μίνι διδασκαλιών
Κέντρα ενδιαφέροντος	Γραφικοί οργανωτές (εννοιολογικοί χάρτες)
Κέντρα μάθησης (Learning centers)	Μαθησιακά συμβόλαια
Σταθμοί μάθησης/εργασίας	Κύβοι
Projects	Προσομοίωση
Αναλογίες, μεταφορές και οπτικές αναπαραστάσεις	
Εμπλουτισμός περιεχομένου – content enhancement	
Σύμπτυξη του Αναλυτικού Προγράμματος (Compacting Curriculum)	

Στρατηγικές ΔΔ

Ιστοεξερευνήσεις	Προσαρμογή των εργασιών στο σπίτι
Κέντρα ενδιαφέροντος	Προσαρμογή των οδηγιών
Κέντρα μάθησης	Προσωπική Ατζέντα
Κολλητοί ανάγνωσης	Ρόλος Κοινό Μορφή Θέμα (RAFT)
Κονκάρδες	Ρουμπρίκες
Λογοτεχνικοί Κύκλοι	Σκαλωσιά (scaffolding)
Μενού	Σκέφτομαι Συνεργάζομαι Μοιράζομαι (Think Pair Share)
Μέσα έξω στον κύκλο	Σωκρατικό σεμινάριο
Μοντέλο Frayer	Τέσσερις γωνιές
Ξεκινώντας από το τέλος	Τι γνωρίζω – τι θέλω να μάθω – τι έμαθα
Πάσες ερωτήσεων	3 πράγματα που έμαθα – 2 πράγματα που θέλω να μάθω περισσότερα και 1 απορία
Παιχνίδι ρόλων	Τοίχος Γκράφιτι
Πίνακας επιλογών	Τρίλιζα (Think Tac Toe)

Διάγραμμα Frayer

Μερικές φορές μπορεί να είναι χρήσιμο για τους μαθητές όχι μόνο να ξέρουν τι είναι κάτι αλλά και τι δεν είναι. Τα «Μη παραδείγματα» μπορούν να κάνουν τον ορισμό πιο συγκεκριμένο. Όπως και στα «Παραδείγματα» αυτό το πλαίσιο μπορεί να περιλαμβάνει άλλες λέξεις, φράσεις ή εικόνες.

Ορισμός

Δημοκρατία είναι το πολίτευμα όπου ο λαός αποφασίζει τους ανθρώπους οι οποίοι θα κυβερνήσουν τη χώρα.

Χαρακτηριστικά

Όχι εξουσία σε ένα άτομο
Ελεύθερες εκλογές
Αποφασίζει η πλειοψηφία
Όλοι οι πολίτες μπορούν να παίρνουν μέρος στη κυβέρνηση του κράτους

Δημοκρατία

Αρχαία Αθήνα
Ελλάδα
Γαλλία
Γερμανία
Αγγλία

Παραδείγματα

Κίνα
Νότια Κορέα

Μη παραδείγματα

R.A .F.T

- **Role:** Ο ρόλος του συγγραφέα (δημοσιογράφος, παρατηρητής, αυτόπτης μάρτυρας, αφηγητής κλπ)
- **Audience:** Κοινό (αυτός που θα διαβάσει το κείμενο είναι ο δάσκαλος, οι συμμαθητές, ένας γονέας, ένας συντάκτης, άνθρωποι στην κοινότητα κλπ.)
- **Format:** Μορφή (επιστολή, άρθρο, έκθεση, ποίημα, διαφήμιση κλπ)
- **Topic:** Θέμα (το αντικείμενο του κειμένου μπορεί να είναι ένας χαρακτήρας ενός μυθιστορήματος, ένας διάσημος επιστήμονας, ένα αντικείμενο, ένας τόπος, μία έννοια κλπ.).
- Η στρατηγική RAFT εισάγει τους μαθητές στην επεξεργασία ενός θέματος με διασκεδαστικό τρόπο. Αρχικά, ο εκπαιδευτικός προσδιορίζει αυτό που θέλει οι μαθητές να κατανοήσουν και να επεξεργαστούν καθώς διαβάζουν ένα κείμενο, βλέπουν ένα βίντεο, ακούν μία αφήγηση ή μία διάλεξη. Αναζητά τον τρόπο για να μετατρέψει την ανάθεση της γραφής σε μια διασκεδαστική διαδικασία. Για το λόγο αυτό αναζητά τους ρόλους που θα μπορούσαν να αναλάβουν οι μαθητές ως συγγραφείς καθώς και το κοινό στο οποίο θα απευθυνθούν. Στη συνέχεια ανατίθεται σε όλους τους μαθητές ο ίδιος ρόλος ή μπορεί να επιλέξουν από διαφορετικούς ρόλους ανάλογα με αυτό που τους ταιριάζει αλλά πάντα σχετικά με την επεξεργασία της ίδιας θεματικής.

Ενδεικτικός πίνακας με πιθανό περιεχόμενο των στοιχείων RAFT:

ΡΟΛΟΣ	ΚΟΙΝΟ	ΜΟΡΦΗ	ΘΕΜΑ
Ο μαθητής παίρνει το ρόλο της Γης (Η Γη γράφει αυτό το κείμενο)	Το κοινό είναι ο Ήλιος (Ο Ήλιος διαβάζει το κείμενο που γράφτηκε από τη Γη)	Η μορφή είναι ένα φιλικό γράμμα (Η Γη γράφει ένα φιλικό γράμμα προς τον Ήλιο)	Το θέμα είναι η περιστροφή της Γης γύρω από τον Ήλιο και η κλίση της που επηρεάζουν τη ζωή πάνω σε αυτή όλη τη διάρκεια του έτους.
Νομάδες	Όαση	Ευχαριστήριο γράμμα	Η αξία του νερού
Χαμένος μαθητής στην έρημο	Συμμαθητές	Ταξιδιωτικός οδηγός	Συμβουλές επιβίωσης

Ταξινόμηση Στόχων από τον B. Bloom

Ο Bloom προσδιόρισε τρεις τομείς εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Οι τομείς αυτοί είναι:

- Ο **Γνωστικός - Cognitive**: διανοητικές δεξιότητες (γνώση - knowledge)
- Ο **Συναισθηματικός - Affective:** ανάπτυξη μέσω συναισθημάτων ή συγκινησιακών περιοχών (στάση - attitude)
- Ο **Ψυχοκινητικός - Psychomotor:** χειρωνακτικές ή φυσικές δεξιότητες (δεξιότητες)

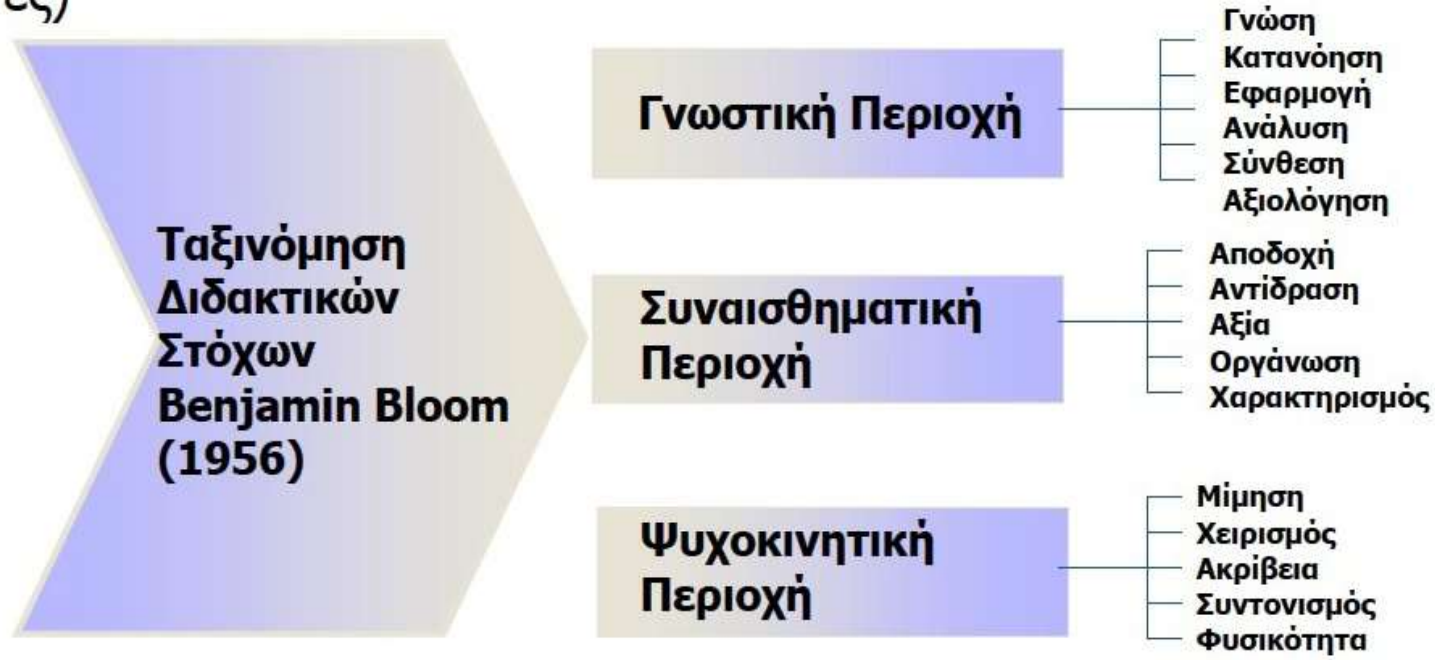

Το κοινωνικό κεφάλαιο μέσα στη σχολική τάξη

Τι μας δείχνει η εικόνα; Πώς διαφοροποιείται το κοινωνικό περιβάλλον των παιδιών μιας τάξης;

Download from
Dreamstime.com
This watermarked comp image is for previewing purposes only.
ID 15336338
Trottola | Dreamstime.com

Ανάπτυξη της δυναμικής της ομάδας στη ΔΔ

- Το **συλλογικό** είναι ποιοτικά ανώτερο από το άθροισμα των επιμέρους μερών
- Ποιοι **ρόλοι** υπάρχουν μέσα στην ομάδα – πώς γίνεται ο διαμοιρασμός / η ανάληψη ρόλων (ηγετικός ρόλος, ρόλος ακόλουθου, κτλ.)
- Ποιοι **παράγοντες** επηρεάζουν τη λήψη ρόλου (π.χ. στερεότυπα φύλου, κυρίαρχη εθνοτική ομάδα, ικανότητες σε σχέση με το ζητούμενο κτλ.)

↓

Ο/η εκπαιδευτικός **στοχεύει στην ανάπτυξη θετικού ψυχοσυναισθηματικού κλίματος** (μελετά: τη δυναμική της ομάδας, τη μαθησιακή δυναμική και τις αλληλεπιδραστικές δυναμικές)

↓

Απαραίτητη προϋπόθεση:

Ενημέρωση για την ανάπτυξη της δυναμικής της ομάδας και επαρκή άποψη για τα χαρακτηριστικά της ομάδας της τάξης του/της

Με ποια κριτήρια διαμορφώνετε τις ομάδες στην τάξη σας;

Διαμόρφωση Ομάδων στη ΔΔ

- Με σκοπό μια επιτυχημένη διαμόρφωση ομάδων, ο/η εκπαιδευτικός πρέπει να λάβει υπόψη του τα εξής:

α) **Τη σύνθεση της ομάδας** – η ανομοιογένεια (π.χ. ως προς το φύλο ή τα ενδιαφέροντα) προωθεί τον διάλογο και τη γνωστική ανάπτυξη

β) **Το μέγεθος της ομάδας** (π.χ. από τα ζευγάρια - σε τετράδα - σε ολομέλεια)

γ) **Τα Κριτήρια σχηματισμού της ομάδας** (εναλλαγές - όλοι να νιώσουν επιλέξιμοι – διερεύνηση διαπροσωπικών σχέσεων και αποφυγή διακρίσεων)

δ) **Τις ενδο-ομαδικές και διο-ομαδικές σχέσεις** (ενίσχυση συνεργασίας και κοινής στοχοθεσίας)

ε) **Το θέμα της Διαφορετικότητας χαρακτηριστικών** – βασική αρχή της διαφοροποιημένης διδασκαλίας (σχετικό με το α σημείο πιο πάνω)

ΣΤΟΧΕΥΟΥΜΕ……

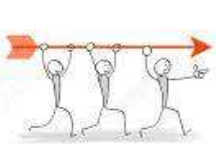

- να αλληλοεπιδράσουν οι μαθητές/μαθήτριες με διαφορετικούς συμμαθητές/τριες τους κάθε φορά
- να δημιουργήσουμε ένα θετικό ψυχοσυναισθηματικό κλίμα στην τάξη
- να βοηθήσουμε τον/την «μη επιλέξιμο» να γίνει «επιλέξιμος/η»
- να συγκατασκευάσουμε με τους/τις μαθητές/τριες μας

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΟΜΑΔΩΝ

- ατομικές ασκήσεις
- ασκήσεις σε ζευγάρια
- ασκήσεις σε μικρές ομάδες (τετράδες ή πεντάδες)
- οι μικρές ομάδες στην ολομέλεια

ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΒΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

- Ομαδικές ζωγραφιές
- Ομαδικά γράμματα
- Συγγραφή παραγράφου
- Παιχνίδι ρόλων
- Ακροστοιχίες
- Θύελλα Ιδεών

Ο/η εκπαιδευτικός φροντίζει να γνωρίσει όσο το δυνατόν καλύτερα και σύντομα το κοινωνικό υπόβαθρο των παιδιών, τα ενδιαφέροντα & τις επιθυμίες τους

Παιδιά με διαφορετική ταυτότητα

Ρομά-μετανάστες-πρόσφυγες

Συμπερίληψη

«συναισθηματική - κοινωνική - γνωστική υποστήριξη
όλων των παιδιών»

Ενταξιακή εκπαίδευση

Διαπολιτισμική εκπαίδευση

Μαθησιακή υποστήριξη

Διαφοροποιημένη διδασκαλία

Ο/Η μαθητής/ρια

- Μαθησιακή ετοιμότητα
- Ενδιαφέροντα
- Μαθησιακό προφίλ

Το αναλυτικό πρόγραμμα

- Περιεχόμενο – Επεξεργασία - Επίτευγμα

ευέλικτη ομαδοποίηση

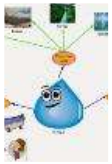

χρήση γραφικών οργανωτών

διαχείριση αποτυχίας/επιτυχίας

δημιουργία θετικής αυτοεικόνας μαθητή

Συνεργασία εκπαιδευτικών

Τεχνικές & πρακτικές μάθησης

Υλικά/μέσα

- Ποικιλία (εικόνα, ήχος, σχήμα, χρώμα, τέχνη, πολιτισμός)
- Προσβασιμότητα (για όλα τα παιδιά)

Καταστάσεις επικοινωνίας

- Δραματοποίηση
- Συζήτηση
- Παιχνίδι ρόλων
- Επιχειρήματα

Εργασία/ δράση

- Χειραπτική
- Βιωματική
- Διερευνητική
- Ανακαλυπτική
- Συνθετική

Στόχοι

- Συναισθηματικοί, κοινωνικοί, γνωστικοί

Εκπαιδευτικό υλικό

Μονάδα ειδικής και συμπεριληπτικής αγωγής

http://iep.edu.gr/el/gia-kathe-paidi-link/gia-kathe-paidi

Εργαστήρια δεξιοτήτων

https://elearning.iep.edu.gr/study/course/view.php?id=2002

Συμπεριληπτικό σχολείο (πρόγραμμα Erasmus+)

Εγχειρίδιο εκπαιδευτικού

https://inclusiveschools.net/gr/wp-content/uploads/sites/3/2019/12/EL_maqueta_FINAL_ALTA_3MM-SANGRE.pdf

Εγχειρίδιο δραστηριοτήτων

https://inclusiveschools.net/gr/wp-content/uploads/sites/3/2020/04/INSCOOL-BOOKLET-GR.pdf

Οδηγοί εκπαιδευτικού και υλικό:

Ανάπτυξη ενταξιακής κουλτούρας

http://prosvasimo.iep.edu.gr/docs/pdf/odhgos_paramythia_apodoxh_diaforetikothtas/Odigos_Apodoxi_Diaforetikotitas.pdf

Παράλληλη στήριξη

http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/A_Kyklos/Proshol_Agogi_nea/2019/ekp_yliko_mathiton_me_anapiria.pdf

Οδηγοί εκπαιδευτικού και υλικό:

Εκπαίδευση παιδιών προσφύγων

http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/A_Kyklos/Diapolitismiki/2019/04_10_2019/odigos_ekpaideftikou_b_tomos_dimotiko.pdf

Διαφοροποιημένη παιδαγωγική

http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Grafeia/Graf_Ereynas_B/2018/Odigoi_Diafor_Didaskalia/Odigos_diaf_Dimotiko.pdf

Μελέτη περίπτωσης 1

- Το παρακάτω κείμενο έγραψε μαθητής Ρομά Δ’ Δημοτικού με περιστασιακή παρακολούθηση της σχολικής τάξης.
- 1.Τι σχόλια θα κάνατε προς τον μαθητή;
- 2.Ποιες δράσεις θα κάνατε για να βελτιώσετε την σχολική του επίδοση στο μάθημα της γλώσσας;
- «Εγώ μένω στο χοριόπου το λένε Καλαμάκι. Το χωριό έχει ποτάμι και πολλά χωράφια. Είναι ωραίο χωριό. Το καλοκαίρι. Μου αρέσει να παίζομε τους φίλους μου. Οι φίλοι μου είναι ο Ραφαήλ ο μικρός και ο Ραφαήλ ο μεγάλος, ο Αλέξανρος, ο Μιχάλιςκαι ο Κόστας. Μου αρέσει να παίζο κρυφτό. Το όνειρο είναι να πάρω κινιτότελέφωνο».

Μελέτη περίπτωσης 2

- **Κατάσταση:** Φέτος στη Στ΄ τάξη φοιτούν δύο παιδιά που δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα και επιπλέον προέρχονται από διαφορετικά μεταξύ τους γλωσσικά περιβάλλοντα. Το ένα παιδί γνωρίζει την αγγλική γλώσσα ως δεύτερη σε καλό επίπεδο. Τα παιδιά δείχνουν ενδιαφέρον να μάθουν και θέλουν να ενταχθούν στη σχολική ζωή. Παρόμοια καλή διάθεση και αλληλεπίδραση δείχνουν οι υπόλοιποι μαθητές και μαθήτριες της τάξης. Ο εκπαιδευτικός προβληματίζεται για το σχεδιασμό της παρέμβασής του προκειμένου οι νεοφερμένοι μαθητές να κατακτήσουν τα προαπαιτούμενα στοιχεία της ελληνικής γλώσσας και να ενταχθούν ισότιμα στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- **Πρόταση:** Σχολιάστε την κατάσταση που αντιμετωπίζει ο συνάδελφος. Προτείνετε τη δική σας παρέμβαση με αναφορά σε συγκεκριμένες ενέργειες, διαδικασίες και τεχνικές.

Μελέτη περίπτωσης 3

- (ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ - ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ)
-
- Είστε δάσκαλος/α σε μια τάξη με Ρομά και μη Ρομά μαθητές. Ένας από τους μη Ρομά μαθητές φωνάζει κατά τη διάρκεια του μαθήματος: «Κύριε/α οι γύφτοι με ενοχλούν».
- Πώς θα αντιδρούσατε;

1η Δραστηριότητα

Σύμφωνα με τον οδηγό για τη ΔΔ οι παρακάτω διδακτικές προσεγγίσεις-πρακτικές προτείνονται για μαθητές/μαθήτριες <u>με μαθησιακές δυσκολίες</u>.

- **Χρήση γνωστικών χαρτών για την οργάνωση και την στήριξη της ανάκλησης της πληροφορίας**
- **Χρήση οργανογράμματος στην αρχή της διδασκαλίας**
- **Παρουσίαση αφηρημένων εννοιών με χειροπιαστά παραδείγματα, οπτικοποιημένα, ή μέσω δραστηριοτήτων**
- **Σύναψη προφορικών ή γραπτών συμφωνιών μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή**
- **Μαθηματικές δραστηριότητες διαβαθμισμένης δυσκολίας**
- **Εργασία σε ομάδες. Διδασκαλία συνομιλήκων.**
- **Διδασκαλία γνωστικών στρατηγικών και μεταγνωστικών στρατηγικών (αυτοερωτήσεις, κλπ).**
- **Διδασκαλία υπολογιστικών στρατηγικών σε σύνδεση με την καθημερινή ζωή.**
- **Παροχή περισσότερου χρόνου**
- **Συστηματική υποστήριξη από ενήλικα όπως:**
- **Η άμεση διδασκαλία και η υποδειγματική παρουσίαση (μοντελοποίηση)**

Επιλογή Υλικού

https://docs.google.com/document/d/1B_5Xfdzl2AIjX2DdV2YgbKHiNNtgRvPP/edit?usp=sharing&ouid=101503965466223148239&rtpof=true&sd=true

https://docs.google.com/document/d/1z4huuq0Vb1h_xIiGNAfxwF2F3CzisYDq/edit?usp=sharing&ouid=101503965466223148239&rtpof=true&sd=true

Αφού επιλέξουμε το υλικό το οποίο θα μελετήσουμε με την τάξη μας σχετικά με την κλιματική αλλαγή, **είτε το άρθρο της WWF για το φαινόμενο του θερμοκηπίου** **είτε το τρίπτυχο των παραμυθιών** για την κλιματική αλλαγή, αποφασίζουμε ποια/ες πρακτικές θα εφαρμόσουμε κατά την φάση παρουσίασης περιεχομένου για τους μαθητές μας με μαθησιακές δυσκολίες. Παρουσιάζουμε στην ολομέλεια απαντώντας στα ερωτήματα:

1. Σε ποια βαθμίδα/τάξη απευθυνόμαστε και σε ποιο γνωστικό αντικείμενο γίνεται η εφαρμογή; Σε ποιες έννοιες επικεντρωνόμαστε;
2. Ποιες είναι οι μαθησιακές δυσκολίες των μαθητών μας για τις οποίες εφαρμόζουμε τις συγκεκριμένες πρακτικές που επιλέξαμε; Πώς θα βοηθήσουμε τους μαθητές μας με τον σχεδιασμό που ακολουθούμε;

Παράδειγμα σε συνέχεια μαθήματος (2) Διδακτικών ωρών

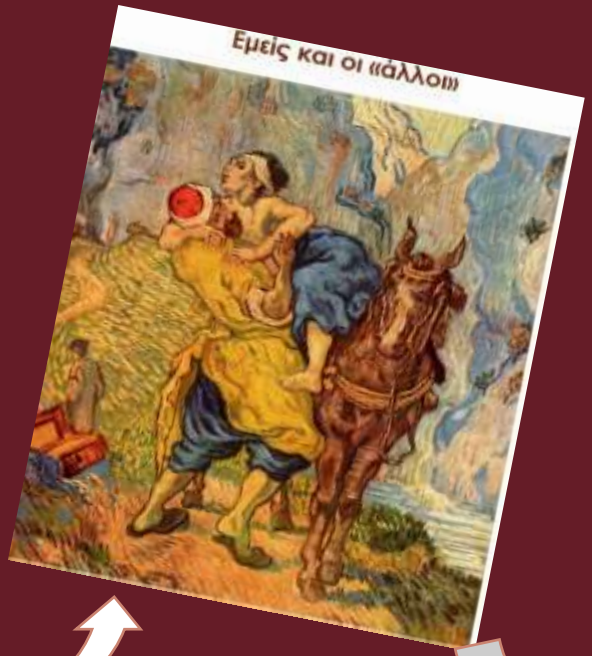

Συμβόλαιο δράσης & ομαδική ερευνητική εργασία

Παγκόσμια Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Ο εκπαιδευτικός καλεί μαθητές και μαθήτριες να επιλέξουν (10) δέκα ανθρώπινα δικαιώματα από την Παγκόσμια διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Διδακτική προσέγγιση στην τάξη, (2) Δύο διδακτικές ώρες

1η Διδακτική ώρα

Εικαστική απεικόνιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του παιδιού.

Ανακοίνωση στην τάξη

Επιχειρηματολογία δημόσιες συζητήσεις.

Φωτογραφίε και έκφρασι απόψεων

Θα μπορούσε να μου συμβεί: Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν περιστάσεις όπου έχουν βρεθεί σε δύσκολη θέση και χρειάστηκαν τη βοήθεια κάποιου

«Τι θα συνέβαινε αν…» με μια κατάσταση που θα έφερνε ανατροπές στη συνηθισμένη καθημερινότητα τους. Π.χ., Τι θα συνέβαινε αν πήγαινα να ζήσω σε άλλη χώρα και δεν καταλάβαινα τη γλώσσα;

Διδακτική προσέγγιση στην τάξη, (2) Δύο διδακτικές ώρες

2η Διδακτική ώρα

Παγωμένο στιγμιότυπο

Θεατρική πρακτική παγωμένου στιγμιότυπου

Κάθε ομάδα έχει 10΄ για να παρουσιάσει τη φωτογραφία σαν **παγωμένο στιγμιότυπο**, χωρίς τη χρήση λόγου. Οι άλλες ομάδες περιγράφουν αυτό που νομίζουν ότι αναπαριστούν οι συμμαθητές τους και δίνουν τίτλο.

Αποκάλυψη εικόνων-Έκφραση

Ο/η εκπαιδευτικός δείχνει τις εικόνες στους/στις μαθητές/τριες και τους/τις καλεί:

1. **<u>Ας παρατηρήσουμε τη φωτογραφία</u>**

Τι βλέπετε; (παρατήρηση)

Τι σκέφτεστε; (ερμηνεία)

Τι σας κάνει να αναρωτιέστε; (διατύπωση ερώτησης**)**

2. **<u>Ας σκεφτούμε μια λεζάντα</u>**

3. **<u>Ας φτιάξουμε την ταυτότητα του παιδιού</u>** (όνομα, ηλικία, εθνότητα, οικογενειακή κατάσταση, εκπαίδευση)

4. **<u>Ας καταγράψουμε</u>** σε 2 στήλες τι έχει και τι ΔΕΝ έχει το κάθε παιδί στην καθημερινότητά του σε σχέση με τη δική μας.

Θεατρική πρακτική διαδρόμου συνείδησης

Συνοψίζοντας

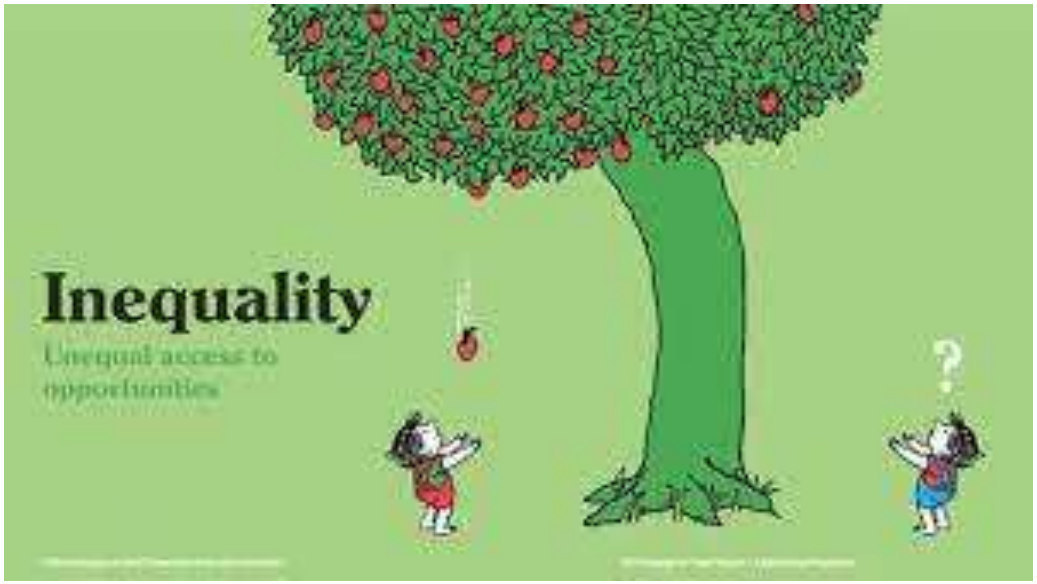

- Στόχος της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας είναι η διευκόλυνση της ισότιμης συμμετοχής όλων των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία, αλλά και η παροχή ευκαιριών για ικανοποίηση και επιτυχία σε όλα τα μέλη της σχολικής τάξης
- Απαραίτητη προϋπόθεση: Θετικό ψυχοσυναισθηματικό κλίμα – Όλοι αντλούν ικανοποίηση από αυτό που γίνεται
- Ιδιαίτερα σε σχέση με τη διαφοροποίηση ως προς το κοινωνικό περιβάλλον, απαραίτητη προϋπόθεση: ο/η εκπαιδευτικός να γνωρίζει το κοινωνικό υπόβαθρο των παιδιών

Photo: National Center on UDL

Ευχαριστώ